

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

XXVI. Reliqua duo impedimenta discutiuntur, clandestinæ conventionis &
raptus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62355)

postulatio, quo casu, ut ibidem declaratur, re in foro interiori bene explorata, si sit certum impedimentum, debet potius excommunicationem exteriorem & quidvis aliud pati, quam consentire in opus matrimonii. Dicitur verò Richardus in 4. dist. 34. art. 2. quæst. 1. & Turrecremata, alique, se non videre quomodo in prædictis circumstantiis possit viri præfractè mentientis vera impotentia probari. Verum ut ait Concilium Tridentinum sess. 24. de reform. matrim. Ecclesia de occultis non judicat.

CAPUT XXVI.

Reliqua duo Impedimenta discutiuntur, clandestinæ conventionis, & raptus.

I. **S**I absque proprii Parochi, aut alterius Sacerdotis de licentia Parochi, vel ipsius Ordinarii præsentia, simulque duorum testium contrahuntur nuptiæ, ipsæ irritæ erunt ex jure novo Concilii Trident. sess. 24. cap. 1. de reform. matrim. antea namque valida erant clandestina matrimonia. Quæ innovatio in Sacramento, cujus essentialia à Christo Domino instituta non possunt regulariter ab Ecclesia immutari, fundatur in ratione speciali hujus Sacramenti: quod cum secundum suam peculiarem substantiam fundetur in civili & legitima ambarum Partium conventionem, potuit Concilium œcumenicum extendendo vel restringendo conditiones ad legitimum contractum requisitas id efficere per accidens, & non per se; & indirectè, non autem directè, ut contractus matrimonialis qui antea fuerat validus, jam non sit validus, novas, sed tamen rationabiles ei præscribendo conditiones, unde sequatur, ut ditorum contractus qui antea fuerat sufficiens materia Sacramenti susceptiva, sit deinceps illegitimus, atque aded cesset esse Sacramentum, quod legitimum contractum viri & mulieris prærequirit; quemadmodum panem & vinum, quæ fuerant apta ad conficiendum ex eis Eucharistiæ Sacramentum materia, taliter potest aliquis immutare & alterare, ut jam desinant esse materia ad Sacramentum Eucharistiæ conficiendum apta.

II. Grandis est disputatio theologica, utrum possint Principes ac Republicæ seculares impedimenta nova inducere matrimonium etiam sub ratione Sacramenti dirimentia. Non enim controversitur, an possint ex justa & rationabili causa conditiones præscribere quæ Sacramenti formam non impediunt, sed quarum nihilominus infractio pœnis civilibus coercetur: aded ut contractus talibus conditionibus destitutus, sine præjudicio

cio Sacramenti pro nullo civiliter ac invalido habendus sit, quatenus ex ipso non permittitur civilis actio, neque civiles nascantur obligationes, neque ulla civilia jura pretendi possint; quin potius graves poenae in eos qui ita contraxere decernantur. Thomas quidem Sanchez lib. 7. de impedim. matrim. disp. 4. postquam allegavit innumeram penè Theologorum & Canonistarum multitudinem, prorsus negantium hanc potestatem Potestatis supremis temporalibus competere, quae usque ad Sacramenti nullitatem possit pertinere; unicum fuisse asserit Catholicum Doctorem qui affirmativam oppositam opinionem propugnaverit, Petrum de Soto lect. 4. de matrimonio, ad fin. Unus tamen aut alter Theologus Gallicanus eandem tuctur affirmativam, Joan. Baptista Gonetus Dominicanus, duo loca producens S. Thomae, scilicet in 4. dist. 34. quaest. unica, art. 1. ad 4. & rursum contra Gentes lib. 4. cap. 78. Sed ibi S. Thomas nihil affirmat contra vim Sacramenti, & quidquid ibi dicit, facile reducitur ad poenas civiles contra eos qui ordinationibus civilibus circa matrimonia non obtemperant. Sed ex parte ipsorum Canonum possunt magis urgentia argumenta deponi, scilicet ex cap. *Super eo*, de cognat. spir. qui Canon manifestè asserit, personas quae secundum communes Ecclesiae Canones essent habiles ad matrimonium mutuo contrahendum, posse esse ad hoc idem inhabiles ex recepta in oppositum consuetudine loci particularis. Allegatur pro utraque parte ex Concilio Triburiensi cap. 1. de sponsalibus, quod tamen neutri partium suffragatur. Ibi vir Francus foeminam Saxoniam duxit uxorem, deinde novis amoribus irretitus repudiat Saxoniam, & aliam ducit uxorem, hoc praetextens, fuisse illud prius matrimonium celebratum secundum Saxonum, non verò Francorum leges. Concilium verò praetextum istum parvipendens, Francum redire jubet ad priorem uxorem, & secundam abdicare. Nihil verò ibi insinuat, an illae Franciae leges pertinerent ad matrimonii validitatem quoad substantiam, an verò quoad quasdam praescriptas observantias & circumstantias, à quibus tamen non dependeret matrimonii essentia & validitas: sicut ipsa Ecclesia multa praecipit circa matrimonium, quorum tamen defectu non desinit validum esse. Praeterea multò verisimilius est, fuisse illud matrimonium in Saxonum regione celebratum: tum quia ritu Saxonico, & non Francico: tum quia illo saeculo Franci Saxonibus assidua bella intulerunt, & numerosissimi exercitus ex Francia in Saxoniam commigrabant, unde & victorias insignes reportarunt. At verò Francorum consuetudines non vigeant in Saxoniam, neque illis Franci ligabantur peregrinè agentes.

III. Asserunt quidam Theologi hanc Principibus secularibus potestatem competivisse, ablatam verò eis fuisse ab ipsa Ecclesia, quae sibi uni jus istud reservavit, cum antea illo potiri jure potuissent iidem Principes atque Respublicae seculares; quandonam verò hanc eis Ecclesia potestatem

tem abstulerit, non indicant: hoc solum ostendunt, aliquas veterum Romanorum circa matrimonia leges fuisse posterioribus Canonibus antiquatas. Sed nihil inde inferitur de illa juris Principum suppressione; nam id omni juri humano commune est, ut posteriores leges anterioribus absque illa speciali & singulari reservatione derogent, ut constat ex l. fin. D. de constitur. Princ. Canones etiam recentiores Canones infringant priores: & cum tam Canones Ecclesie (exceptis Fidei Decretis, aliisque quibusdam quae ad Jus Divinum reducuntur) quam leges Principum sint humani juris, & mutationibus obnoxii, inde fit ut ipsamet contraria consuetudo pervaleat. Quae Canones Ecclesie ac Principum Constitutiones antiquet ac obliteret, si sit rationalis & praescripta, cap. fin. de consuetud. Quam multos Canones edidit cum Pontificibus generalia Concilia, quos contrario usu videmus toto orbe abrogatos? Alexander Papa III. in cap. *Cum esses*, & in cap. *Relatum*, de testamentis, abrogat omnes à Jure Civili introductas testamentorum & codicillorum solemnitates, & sub anathematis interminatione prohibet rescindi ulla testamenta quae fuerint coram Parocho & duobus testibus condita; & notabiliter adjungit, nullam in contrarium consuetudinem posse hanc Constitutioni prevalere. Et tamen quemadmodum illa Pontificia Constitutio legibus civilibus derogavit, videmus nunc toto orbe Christiano consuetudinem, quam idem Canon inhibebat, sibi prevalere; ita demum etiam in ditionibus Ecclesie temporalibus prevaluisse, ut abolito ipso Canone revixerint legum civilium circa testamenta solemnitates, quas idem Canon aboleverat. Illa ergo pristini secularium Principum juris, quam quidam dicunt, facta revocatio, cum sit Juris positivi Ecclesiastici, potest quemadmodum aliae innumerae universalis Ecclesie Constitutiones, contraria proculdubio consuetudine obsolescere, & Principes, quorum ditiones hujusmodi consuetudo pervaserit, pristinam potestatem jure postliminii resumere.

IV. Caterum non facile admiserim, quod attinet ad rem facti, hujusmodi consuetudinem, qua nova matrimoniorum impedimenta ultra numerum à Sacro Tridentino Concilio praefixum fuerint introducta, alicubi tandem plenè & ex integro prevaluisse. Illud enim unum, circa quod maxime insistunt Franciae plerique Proceres, quod respicit matrimonia filiorum familias sine parentum consensu celebrata, in primis quidem consentiunt omnes esse illicita, & divinis humanisque legibus prohibita, & poenis dignos esse filios qui contrahunt, & Sacerdotes qui eis assistunt. Consentiant pariter omnes fuisse hujusmodi matrimonia Regum Christianissimorum Constitutionibus ita prohibita, ut si fiant, declarentur ab iisdem nulla & invalidè contracta. Effluxere anni ferè centum, ex quo similes prodierunt Regum Constitutiones: primus enim hoc edixit Henricus III. in Comitibus Regni Blefensibus, art. 40. Verumtamen cum Antistitibus consentiunt unanimes Proceres & sapientiores Regni Magistratus,

tam

tam Edictum Blesense, quàm cætera quæ ab insequentibus Regibus promanarunt, nullatenus attingere vim Sacramenti, neque proflus in re usque adeo divina violari Sacri Tridentini Concilii sapientissimum & sanctissimum Decretum: sed totam illam nullitatis & invaliditatis declarationem concludi intra fines pœnarum merè civilium, ut scilicet quoad actus civiles, & quoad emolumenta civilia his omninò privati existant hujusmodi filii familiarum, neque ad actiones admittantur civilis fori, quæ ex vi contractus & conventionum connubialium nasci possent, & cum filiis qui ex illo nascuntur conjugio perinde agatur apud Tribunalia, ac si illegitimi forent, tam quoad honores, quàm quoad successiones. Attamen non raro contingit ut ista quoque civiles pœnæ à supremis quoque Regni Curii ex æquo & bono remittantur, aut spontaneè dissimulentur, ne familiæ & personæ alioqui honorabiles & Reipublicæ quandoque utiles æterno inurantur opprobrio, & cum paupertate extrema conflentur. Rarissimè verò contingit, ut inde nati liberi ad illegitimos sortem reducantur. Solaque pœna, circa quam nunquam vidimus dispensari, versatur circa privationem paternæ hereditatis, juxta Edictum Henrici II. nisi parentes ipsi mitius de hujusmodi filiis disponere dignati fuerint.

V. Itaque intolerabilis circa Sacramentum fingenda esset inordinatio, si ad Curiarum beneplacitum nunc rigidius ad Edicti amissum judicantium, nunc ex æquo & bono mitius pro illustrium familiarum præsidio, & puellarum honestè natarum præcavenda ignominia, Deus cujus est uniformis & perpetuò constans operatio, nullam sibi certam in Sacramento imprimendo præfigeret regulam, sed ad arbitrium & inconstantiam humanorum judiciorum suum suspenderet actum, & pro eorum etiam in paribus Juris circumstantiis varietate nunc Sacramenti sui sigillum imprimeret, nunc verò Sacramenti gratiam cohiberet secundum humanorum judiciorum inæquales, nec sibi constantes successus.

VI. Quum Rex Christianissimus Ludovicus XIII. suum publicari fecisset Edictum anni millesimi sexcentissimi vigesimoini, mensè Januario, eoque renovaret articulum præfatum 40. Edicti Blesensis, & Judices Ecclesiasticos juberet secundum ipsum in causis matrimonialibus judicare, art. 39. Clerus Gallicanus eo tempore sua Parisiis Comitia habens Regem suppliciter his verbis admonuit: *Rex humillimè supplicatur, ut considerare non pigeat quantum sit momentum in hoc articulo qui eget expositione ad duarum difficultatum elucidationem. Prima est, ut non aliter intelligantur hæ voces, Valide, aut invalidè contracti matrimonii, quàm per relationem ad contractum civilem, & nullatenus ad contractum spiritualem Sacramenti. Secunda, ut non adstringantur Ecclesiastici ad judicandum secundum hujus Edicti, simulque Blesensis articulos, sed juxta Sacros Canones & Ecclesiastica Decreta, quæ sunt unica regula & norma judicii Ecclesiasticorum. Hi enim non possunt, aut debent jurisdictionem, quam à solo Deo collatam habent, circa res spirituales ab ipsis*

Ecc
laicis

laicis mutuari. Quapropter necesse est ex isto articulo hac verba rescare: Et obligabuntur Ecclesiastici Judices in causis istiusmodi matrimoniorum iudicare ad hujus articuli normam. Ad hanc supplicem requisitionem Rex Christianissimus officium respondendi commisit Magno Regni Cancellario & selectioribus quibusdam Officialibus Sanctioris Consilii. Hi verbis istis ex scripto responderunt: *Communio Cleri, quod spectat ad priorem difficultatem sic resoluta fuit: Verba ista, Valide aut invalide contracta matrimonia, non esse aliter explicanda quam per solam relationem ad contractum civilem per laicos Judices. Altera pariter difficultas justa & rationi congrua visa fuit. Hac ita decerpsi prout habentur in tertio tomo Rerum & Decretorum Cleri Francici. Certè non potest majori & graviori autoritate firmari vera mens ac sensus istiusmodi Constitutionum Regni.*

VII. His attendendum duxi iudicium eruditissimi Consilarii in Senatu Parisiensi Loueti, lit. M, tit. 6. cujus hæc ipsa sunt verba: *Nullitas matrimonii proveniens ex defectu conditionum quas requirit articulus 40. Blesensis Constitutionis, nullatenus attingit ipsum Sacramentum, quod nihilominus in isto matrimonio existit: non agitur de Sacramento Matrimonii, aut ejus essentialibus ceremoniis; sed de validitate conventionum matrimonialium, de accessoriis matrimonii, de dotis validitate & communitate inter virum & uxorem: quæ conventiones non dependent ex Theologicis Decisionibus; sed ex Edictis in Parlamento verificatis. Et paulò post: Aliud est de Sacramento Matrimonii disputare, aliud de pactione dotis differere; distinctæ sunt potestates. Hæc Louetus. Scio equidem ejus Scholiasten Brodeum voluisse istam invaliditatem ad ipsum etiam Sacramentum protrahere. Atque hoc citra invidiam & injuriam dici potest, Scriptorem istum quoties à Jurisprudentiæ finibus ad Theologicas dissertationes digreditur, id facere tam imperitè & infelicitè, ut ei jure dici possit hoc ipsum quod Megabyso ineptè de picturis differenti respondit Apelles, Eum se deridendum exhibere novitiis ejus artis. Uti quæ adèd quæ dicit ignorat, ut ibidem assereret à Concilio Tridentino definitum, matrimonia filiorum invitis parentibus inita, & invalida esse, & carere Sacramento: quo nihil obtusius, nihil veritati evidentius oppositum dici potest, cum ipsum quod allegat Concilium sess. 24. cap. 1. de reformat. matrim. sic expressissime decernat: *Tametsi dubiandum non est, clandestina matrimonia libero consensu contrahentium facta, rata & vera esse matrimonia, quandiu Ecclesia ea irrita non fecit: & proinde jure dammandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnet, qui ea vera & rata esse negant, quique falso affirmant matrimonia à filiis familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata vel irrita facere posse. Quis post hæc tutò fidere, aut credere possit huic Commentatori tam manifesta mendacia comminiscenti? At pari fide pergit citans plerosque Theologos & Summistas à se nunquam lectos: & demùm concludit in hanc rem cunctos convenire Theologos, & docere tum prærecensita filiorum familias matrimonia, tum omnia**

nia clandestinè contracta, fuisse & esse irrita, & Sacramento profus destituta. Horum quos citat Authorum alii scripserunt ante Concilium Tridentinum, & certum est hos omnes asseverare unanimes, matrimonia clandestinè contracta esse quidem illicita, nec minùs tamen esse vera Sacramenta. Cæteri Theologi & Summiſtæ qui post Concilium scripsere, unanimes affirmant matrimonia clandestinè, hoc est sine Parocho & testibus contracta, quanvis ante Concilium valida fuissent, si post Concilium inita fuerint, & irrita esse, & Sacramento destituta. Iidemque constanter scribunt, matrimonia filiorumfamilias sine parentum consensu facta coram proprio Parocho & duobus testibus, esse quidem prohibita & illicita, sed nihilominus valida, & cum Sacramento conjuncta. Errores itaque quos Scholiastes Lectoribus suis obrudit, ex ejus incititia prodeunt, quâ nescit discernere matrimonia clandestina sine Parocho & testibus, ab illis, quæ coram Parocho & testibus, sed sine denunciationibus contracta sunt: nescit quoque distinguere clandestina matrimonia quæ Concilium Tridentinum præcellere, ab iis quæ Concilium subsequuta fuerint. Ignorat quoque discrimen inter prohibitum, illicitumque; & irritum, invalidumque. Concilium namque & Theologi universi affirmant supra memorata filiorumfamilias matrimonia esse prohibita, illicita & puniendâ; & nihilo secius ita esse valida, & Sacramento cohonestata, ut oppositum asserentibus intorqueant anathema.

VIII. Vetus quidem Jus Romanorum Civile irrita declarat filiorumfamilias matrimonia, in quibus paternus consensus non intervenerit, l. *In sponsalibus*, §. *In sponsalibus*, D. de sponsalibus, l. *Nuptia*, D. de ritu nupt. & l. *Nec filium*, C. de nupt. Instit. de nupt. in princ. & §. *Si adversus*, antepenult. etiamsi filius sit miles, l. *Filiusfamilias* 55. D. de ritu nupt. Blesense Edictum Henrici III. art. 40. non tantum patris, sed etiam matris consensum sub pari poena exigit, quanvis Jus Romanorum commune matris consensum non exigeret, nisi in filia patre orbata, l. *In conjunctione* 20. C. de nupt. Et quanvis filia emancipata exierit de patris potestate, nihilominus l. *Vidua* 19. & l. *In conjunctione* 20. C. de nupt. consensum patris requirunt ad nuptias filia emancipata. At verò liberè iniri possunt matrimonia citra consensum collateralium & affinium, l. *In copulandis* 8. C. de nuptiis.

IX. In Franciæ Regno necessarius quoque est tutorum & curatorum consensus ad matrimonium, juxta dictum Blesensem articulum 40. qui requirit pariter cum tutoribus & curatoribus proximiorum cognatorum assensum; horum enim officium est ut advertant, ne tutores aut curatores proprium aut suorum commodum spectantes, matrimonia procurent suis pupillis aut minoribus noxia vel incommoda, Blesensi art. 43. Licet Jus Romanorum neque curatorum, neque collateralium consensum efflagitet, l. *Sciendum*, D. de ritu nupt. & l. *In copulandis*, C. de nupt.

X. Nec verò necesse est ut expressus parentum consensus interveniat in liberorum suorum nuptiis; sufficit enim ad validitatem si admoniti non repobaverint manifestè; horum enim silentium pro consensu reputabitur, l. *In sponsalibus* 7. §. *In sponsalibus*, D. de sponsal. & l. *Si ut proponis*, C. de nupt. quæ lex declarat præterea non esse necessarium, ut patris consensus præcedat; sufficere quippe ad valorem si ex postfacto approbet. Huic verò non obstat quod dicitur Institut. de nupt. in princ. iustum parentum debere præcedere; id enim requiritur ad honestatem & officium, sed non ad actus validitatem, ut monet Despelleus de contractibus p. 1. de matrimoniis, sect. 2. num. 5.

XI. Eodem Blesensium Comitiorum articulo 40. invalidum decernitur matrimonium sine proclamationibus ac denunciationibus contractum, nec sufficere primam denunciationem nisi ob urgentem aliquam & legitimam causam, & requirentibus parentibus & proximioribus fuerit circa reliquas duas, quæ Lateranensi & Tridentino Conciliis requiruntur, dispensatum. Quod verò prædictus articulus 40. requirit præter proprii Parochi assistentiam quatuor, etiam vel quinque testes, id nullibi receptum fuit, utpotè superfluum; & statum in toto Regno Concilio Tridentino non amplius requirenti quam duos testes præter Parochum.

XII. Communis Doctorum sententia est, ad matrimonii validitatem sufficere Parochi etiam invito presentiam, quæ rem quæ geritur sufficienter agnoscat. Sanchez l. b. 3. disp. 39. Filiucius tract. 10. cap. 6. num. 225. & 226. Coninch disp. 27. dub. 4. conclus. 3. Bonacina quat. 2. puncto 8. num. 23. Prosper Fagnanus in cap. *Quod nobis*, num. 48. & seqq. de clandest. desponsat. Qui iidem declarationem allegant Sacre Congregationis Cardinalium, assentem hoc idem; sed tamen Parochum ita debere interesse, ut appareat ipsum hac de causa fuisse vocatum, quamvis alio & falso prætextu vocatus fuerit rei gerendæ inscius, & invitus aut renitens assistat; secus tamen si casu & non vocatus conveniatur. His suffragatur lex *Coram Titio*, D. de verbor. signific. ubi iustus aliquid facere coram Titio, declaratur adimplevisse conditionem, si illo vidente & sciente, quamvis invito & repugnante, fecerit. Ratio quoque suffragatur, quia Parochi presentia ad hoc necessaria est, ut defectus & confusio clandestinarum nuptiarum devitetur. Et aliunde cum minister hujus Sacramenti non sit Parochus, sed ipsæ Partes in se contrahentes, harum dumtaxat, non verò illius consensus est necessarius, neque assistit nisi ut principalis & necessarius testis. In Gallia etiam hujusmodi matrimonium valet pariter quoad Sacramentum, sed si deduceretur ad forum contentiosum, damnaretur nullitatis quoad civilia, quia sic edicit art. 40. Blesensis Constitutionis. Et præterea quicumque hoc modo matrimonium inirent, graviter delinquerent propter Ecclesiæ contemptum, & omissionem denunciationum, & exempli pravitatem, nisi hoc fieret, quia

quia injustè Ordinarius, vel Parochus matrimonio contrahendo obli-
sterent.

XIII. Sufficit ad habendum alicubi proprium Parochum, si quis eo
loci divertit ad habitandum majore anni parte, quanvis non habens ani-
mum continuandi habitationem ejus loci ultra semestre. Id namque suffi-
cit ad continuandum parochiale domicilium, & suscipienda cætera quæ-
vis Sacramenta præter Ordines. Et qui per annum sex mensibus habitat
in aliqua Parochia, & alio semestri in altera, potest sub utroque Pa-
rocho matrimonium iure. Sicut enim acquiri potest duplex domicilium,
ita & duplex habitationis Parochia, cap. 2. de sepult. in 6. Sanchez lib. 3.
disp. 24. num. 2. & 11. Gutierrez cap. 64. n. 2. Bonacina quæst. 2. punct. 8.
num. 2. & 8.

XIV. Alia ratio est de vagis hominibus; quilibet enim Parochi locorum
per quæ illi transeunt, possunt ipsorum matrimoniis interesse, quemadmo-
dum & eis administrare Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramenta, ut est com-
munis Doctorum sententia. Sed quia vagi sunt plerumque improbi ingenii,
& facillè contingit ut uxores alibi habeant, ideo vetat Concilium Trident.
sess. 24. cap. 7. de reform. matrimon. ne Parochi horum matrimoniis inter-
sint, nisi priùs diligenter inquisiverint, & re ad Ordinarium delatà, licen-
tiam ab ipso habuerint.

XV. Si vir & femina sint diversarum Parochiarum aut Diœcesum,
facienda quidem sunt in utraque Parochia aut Diœcesi proclamationes,
& habenda licentia utriusque Ordinarii; sed indifferenter potest matri-
monium contrahi coram Parocho, sive viri, sive feminae, quanvis ferè
semper eveniat ut contrahatur coram Parocho feminae, eo quod viri
ad feminas accedant sæpius quàm feminae ad viros. Quilibet autem Or-
dinarius, aut Parochus æquali potestate pollet erga proprium diœcesan-
um & parochianum. Navarra consil. 1. de spensal. num. 2. allegans respon-
sum à Sacra Congregatione. Zerola in praxi, 1. p. verb. *Matrimonium*,
quæst. 6.

XVI. Potest Parochus assistere matrimonio sui parochiani, etiam in
aliena Parochia & Diœcesi aliena, sine licentia Parochi ejus loci, modò id
faciat extra Parochialem Ecclesiam, ea ratione quæ potest ejus quoque audire
confessionem & absolvere ubique locorum, & quæ potest Prælati in sibi
subditum exercere quocunque loco gratiosam & voluntariam jurisdic-
tionem. Quod autem hæc agenda non sint in Ecclesia subdita Parocho vel Or-
dinario loci, nisi habità ejus licentiâ, id quidem requiritur, ne ei fiat injuria
vel insultus hoc attentando; sed non est necessarium ad Sacramenti validi-
tatem.

XVII. Tametsi non licitè, saltem potest validè proprius Parochus
assistere matrimonio sui parochiani contra sui Ordinarii prohibitionem.
Ea namque prohibitio non ei amovet jus & titulum Parochi; & multa
Ecc 3 facta

facta tenent quæ fieri prohibentur. Hoc ita declaravit Sacra Cardinalium Congregatio; atque ita docent Sanchez lib. 3. disp. 32. Bonacina quæst. 2. punct. 8. n. 21. alique communiter. His amplius addit Fagnanus cap. *Literæ quas*, de matrim. contract. contr. interd. Eccles. valere Matrimonium, etsi Parochus assistens fuisset non modò prohibitus, sed etiam suspensus ab Ordinario. Quanvis enim Parochus subalternetur Ordinario quoad jurisdictionem quam potest ei restringere vel adimere, per hoc tamen non definit esse Parochus, ejusque assistentia ad Matrimonium non est jurisdictionis actio; nihil enim hîc judicat, nihil jubet, nihil decernit, sed tantùm suam exhibet quasi testis præsentiam. Sic etiam licet Concilium Tridentinum sess. 24. cap. 7. de reform. matrim. prohibeat Parochis vagorum matrimoniis interessè, hæc tamen matrimonia ex eorum præsentia valida fiunt. Similiter contractæ contra interdictum Papæ nuptiæ non idè minus valent, ut docet Glossa, & cum ea Innocentius in cap. *Ad dissolvendum*, de desponsat. impub. Et mulæ demùm facta tenent, quæ fieri prohibentur.

* XVIII. Si contingat sponsum & sponfam ad diversas pertinere Parochias, consentiunt Doctores (sepòta quæstione, An liceat) valere Matrimonium, cui proprius assistit Parochus unius contrahentium, dummodo id fiat intra ipsius Parochiæ fines quæ subest illi assistenti Parochus, etiamsi nullatenus accedat assensus, vel præsentia Parochi alterius. Atque in hanc sententiam unanimes accedunt Theologi & Canonistæ, quos profert Thomas Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 19. num. 4. & seqq. Quanvis enim quoad reliqua Sacramenta Parochus unius conjugum non sit utriusque Parochus, in matrimonio tamen (cùm sit individuum, nec nisi inter binos celebretur,) is qui habet jurisdictionem erga alteram partem, habet simul erga utramque; non enim una conjungi potest sine altera, argumento legis *Si communem*, D. quemadmod. servit. amit. & ibi Bartolus: *In individuis*, inquit, *retinet quis per socium quod per se retinere non possit*. Præterea re aliqua concessa, conceduntur simul omnia sine quibus jurisdictione explicari non potest, l. 2. D. de jurisd. omn. judic. Et ex eo quod causa alicui committitur, simul committitur super omnibus quæ ad eam causam pertinere noscuntur plenaria potestas. Longè autem diversa quæstio est, utrum quilibet Parochus possit extra suæ Parochiæ limites sibi subditum matrimonio conjungere cum alterius parochiano, cujus proprius Parochus minime consentit: non enim hac in re Doctores peræquè consentiunt, quibusdam posse negantibus, aliis affirmantibus, etiam extra fines Parochiæ, apud Sanchez.]

XIX. Raptus est ultimum dirimens impedimentum quandiu rapta in raptoris potestate manet. Desinit istud impedimentum ex quo rapta dimissa est, & pristinæ reddita libertati. Sic enim sancivit Concilium Tridentinum, sess. 24. de reform. matrim. cap. 6. *Decernit sancta Synodus, inter raptorem*

rem & raptam, quandiu ipsa in raptoris potestate manserit, nullum posse consistere matrimonium. Quod si raptā à raptore separata, & in loco tuto & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes consilium, auxilium & favorem illi præbentes sint ipso jure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces: & si Clerici fuerint, de proprio gradu excidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, sive eam uxorem duxerit, sive non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

X X. Generaliter loquendo raptus est violentia fœminæ ad explendam libidinem illata, licet non abducatur. Verùm raptus, de quo intelligendum est hoc loco Concilium, est abductio personæ invitæ. Duo ergo ad raptum istum requiruntur, scilicet abductio & violentia: si enim puella suæ abductioni consentiat, non raptus erit, sed voluntaria fuga. Sanchez lib. 7. disp. 13, num. 9. Guttierrez cap. 86. num. 12. Bonacina quæst. 4. punct. 18. n. 5. ubi etiam contra Sanchez, Gattier & Reginaldum affirmat, locum esse huic impedimento & pœnis, sive raptus fiat solius libidinis explendæ causâ, sive etiam ad contrahendum matrimonium; & hoc fuisse ita declaratum à Congregatione Cardinalium. Similiter si puellæ stuprum per vim sine abductione fuerit illatum, nullus est huic pœnæ locus, juxta præfatos Authores.

X X I. Utrumque Jus, Canonicum & Civile, duas agnoscit species raptus, raptum scilicet in fœminam cui vis infertur, & raptum in parentes puellæ, si sint inviti progenitores, quanvis puella ipsa consentiat se abduci, cap. *De raptoribus*, 36. quæst. 1. & cap. *Cum causam*, de raptorib. & l. *Raptores*, C. de Episc. & Cler. Sed raptus in solos parentes non subicitur pœnis memorati Tridentini Decreti. Neque virisimilem credo quorundam opinionem, quod raptus in parentes puellæ consentientis producat dirimens impedimentum, quia ad hoc impedimentum instituendum motivum & causa fuit raptæ fœminæ libertas ad consentiendum aut dissentiendum matrimonio: propterea vult Ecclesia, ut mulier, cujus personæ vis à raptore illata fuit, duci in uxorem non possit à raptore antequam ejus erepta potestati, libertatique suæ reddita fuerit: quæ causa cessat in ea quæ suæ abductioni lubens consentit, quantumvis resisterint parentes ejus. Dicit enim can. *Sufficiat*, 27. quæst. 2. *Sufficiat secundum leges solus eorum consensus, de quorum conjunctionibus agitur*. Et Glossa in cap. *Cum causam*, de raptorib. verb. *Dicitur admitti*, absolute ait, non esse raptum ubi puella consentit. Hoc denique sciendum, ad hoc ut istæ in raptores decreta à Tridentino pœnæ incurrantur, minimè requiri ut fœmina fuerit à raptore corrupta; sufficit enim vis illata fœminæ, & ejus resistentis abductio, neque aliud quidquam exprimitur à Concilio.